

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V spravi prejema: mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna petstvarica (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petstvarica po 18 vin.
Poslano:
 enostolpna petstvarica po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniški ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga: Vožni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Repoklapi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Dežela brez pravic in zakona.

Slovensko katoliško politično in go-
 spodarsko društvo za Slovence na Kro-
 roškem je založilo knjigo »Aus dem
 Wilajet Kärnten«.

Knjiga je izšla ravno ob jugoslovan-
 skem katoliškem shodu ter je vzbudila
 splošno pozornost. Knjiga opisuje v devetih
 poglavjih gorostasne krivice, ki se godijo
 pod patronanco c. kr. vlade avstrijski do-
 movini zvestemu slovenskemu narodu na
 Koroškem na šolskem polju, glede volilne
 geometrije, pri ljudskem štetju, pri javnih
 občekoristnih napravah, pri železnici,
 pošti, na gospodarskem polju, pri sodišču,
 glede uradniškega vprašanja in pri avto-
 nomnih zastopih.

Iz knjige izvemo, da so na Koroškem
 cele tri slovenske šole in da deželni šolski
 svet izvaja proti državnemu in uprav-
 nemu sodišču, ki sta leta 1911. razsodila v
 prilog slovenskim šolam, pasivno rezisten-
 co! To je pač menda najnovejši štrajk:
 Štrajk nižje upravne oblasti proti drugi
 višji. Koroške šole imajo samo en cilj: slo-
 venska deca se ne sme priučiti pismene
 slovenščine! Temu negativnemu cilju je
 vse drugo podrejeno. Znanje nemščine je
 postranska stvar. V takozvanih utrakvi-
 stičnih šolah poučuje okrog 100 trdih
 Nemcev! Katekizem je edina slovenska
 knjiga. Cel utrakvizem je velika laž, ker
 ga v resnici ni; šole so v resnici nemške.

Poglavje »Intelligenz« nam podá jako
 zanimivo statistiko o koroškem srednje-
 šolstvu. Na vseh koroških srednjih šolah je
 bilo leta 1910./11. 1423 Nemcev in 132 Slo-
 vencev; na Kranjskem je bilo leta 1907.
 443 nemških srednješolcev. Od kod naj tudi
 pridejo slovenski srednješolci, če ljudske
 šole bijejo v obraz vsaki zdravi pedago-
 giki? Glede inteligence prinaša knjiga na-
 tančno statistiko (str. 173—187). Slovenske
 inteligence na Koroškem je 1 1/2 % in
 98 1/2 % je nemške inteligence. Klasično pa
 je, da se je kljub temu leta 1909. ustanovilo
 v Celovcu posebno društvo nemškega
 uradništva z javno označenim namenom:
 »da varuje interese nemških nastavlencev
 proti prodirajočim inorodnim elementom«.

Poglavje »Volkszählung« osvetli z
 bengalično lučjo vse intrige in čudno
 prakso nemško-narodnih vladnih organov.
 Ako se vpošteva tudi naravni prirastek, so
 Slovenci tekom zadnjega desetletja izgubili
 ogromno število 15.341 oseb. To bi se reklo
 15 %. Navedena statistika (55—62) dokaže
 nepobitno, da so rezultati vladnega štetja
 popolnoma nezanesljivi, tako da ima deset

let kaka občina izdatno slovensko večino,
 potem nemško, potem zopet slovensko.
 Rekord je pač menda vlada postavila s
 tem, da je 18. decembra 1910 štela popol-
 noma drugače kot 1. januarja 1911! Prvi
 rezultat je bil namenjen samo za tajno
 uradno uporabo, zato je bil vsaj nekoliko
 resničen.

Zanimivi so podatki v poglavju »Wirt-
 schaftspolitik« (str. 70). Za Slovence ni
 gospodarske šole, ni učitelja, ni predavani,
 ni kurzov, ni nič. Znani Vincenc Šumi, ki je
 deloval dolgo let med Slovenci kot pot-
 valni učitelj, je končno srečno dospel do
 nemško-narodne kandidature za državni
 zbor v slovenskem volilnem okraju proti
 edinemu slovenskemu poslancu Grafen-
 auerju. Pač korupcija prve vrste! Dežela
 plača učitelja za gospodarski poduk med
 Slovenci s prispevki osrednje
 vlade, ki so namenoma dani za sloven-
 ski poduk in ta mož kandidira na nemško-
 narodnem programu med slovenskimi
 volilci . . .

Poglavje »Der Justizskandal in Kärn-
 ten« (str. 91) ožigosa jasno in s pikrim
 sarkazmom brezpravnost slovenščine pred
 sodiščem. Do leta 1903. so se vse sloven-
 ske vloge n. pr. pri celovškem okrajnem
 sodišču sprejemale in tudi slovensko reše-
 vale. A od leta 1903. do 1908. so polagoma
 slovenske rešitve popolnoma izginile. Leta
 1908. pa se je sodnik dr. Uršič celó drznil
 odkloniti a limine neko tožbo samo zato,
 ker je bila slovensko pisana. Ko je deželno
 sodišče ugodilo rekurzu proti tej brezpri-
 merni kršitvi enakopravnosti, je bil cel
 nemški tabor pokoncu. Umetno so se de-
 želni zbor, celovski občinski svet, poslanci
 in odvjetniki mobilizirali, da so uprizorili
 gonjo proti »slovenskim hujskačem«. A
 uradni list »Klagenfurter Zeitung« je v
 članku, ki je bil gotovo od predsednika
 deželnega sodišča inspiriran, razkrinal
 ves hokus-pokus nemških prenapetežev
 ter je dokazal, da se ravno od leta 1903.
 sistematično izpodriva slovenščina. Sod-
 niki so postali na Koroškem podrepniki
 nemškega Volksrata in sodišče, ki bi mo-
 ralo varovati pravico in resnico, je postalo
 torišče nemškega šovinizma.

Drugi del knjige obravnava v treh po-
 glavjih z višjega, splošno avstrijskega stali-
 šča nasilno germanizacijo Jugoslovanov.
 Ako je I. del knjige nekako bolj lokalnega
 interesa in bi zaradi tega širših krogov ne
 zanimal, se razkrivajo v II. delu na pod-
 laži skrlno zbrane in spretno razvršče-
 nega materiala tajne protiverske in proti-
 avstrijske tendence protinaravnega po-
 nemčevanja. Celó knjigo, posebno II. del
 knjige preveva iskren avstrijski patrioti-

zem, in vsem merodajnim krogom toplo
 priporočamo, da skrbno preberejo posebno
 II. del knjige. Ves slovenske jug se čuti tu
 solidaren s koroškimi Slovenci. Grobokopi
 Avstrije so Vsenemci in Mažari, ki hočejo
 katoliško Avstrijo s tem uničiti, da huj-
 skajo narod proti narodu. Posledice tega
 prokletega ruvanja na Koroškem so groz-
 ne. Koroška prvači glede nezakonskih
 otrok, glede alkohola in glede davkov.

Ko človek prečita to knjigo, vzklikne
 nehoté: Neverjetno! To je zares vilajet!
 Knjiga tvori brezdvomno nekaj mejnik
 zgodovine koroških Slovencev. Kajti s tem
 so koroški Slovenci apelirali slovesno na
 avstrijsko javnost, na cel kulturni svet.
 Vlada ne more na to molčati. Tudi državni
 zbor ne more iti na dnevni red preko te
 obtožbe. Naša jugoslovska delegacija bo
 morala klicati merodajne činitelje v državi
 na odgovor. **Vlada, ki to trpi, spada na
 zatožno klopi!** Knjiga ima trajno vrednost
 in kdorkoli bo hotel proučiti gospodarsko,
 politično in kulturno zgodovino Jugoslova-
 nov, se bo moral ozirati na njo.

Iz seje deželnega odbora dne 13. septembra 1913.

Zgradba deželne elektrarne.

Deželni odbornik dr. Novak interpe-
 lira predsednika dr. Lampeta, koliko je
 resnice na časninarskih vesteh, da so dela
 za deželno elektrarno na Završnici ustav-
 ljena in v katerem štadiju se nahaja ta za-
 deva. Predsednik dr. Lampe odgovori, da
 so dotični časninarske vesti popolno-
 ma neresnične in da delo za deželno
 elektrarno redno napreduje. Razpi-
 sana so tudi že dela za masinelni del in se
 dotični oferti proučujejo ter se bodo pred-
 ložili v eni prihodnjih sej deželnemu od-
 boru. Izvršeno je tudi že trasiranje daljno-
 vodov v jeseniškem, blejskem in radovljij-
 škem okrožju. Daljnovodi so dolgi do 50
 km, približno istotako tudi krajevna
 omrežja. Sklenilo se je s posestniki zem-
 ljišč okoli 1500 pogodb in izvršila tudi ko-
 misionelna obravnava od c. kr. okr. gla-
 varstva v Radovljici s popolnoma ugodnim
 uspehom. Delo se bode hitro nadaljevalo,
 ker je nujno potrebno, da dobi Bled elek-
 trično luč že za prihodnjo sezono. Deželni
 odbornik dr. Novak ugovarja nadaljevanju
 dela, češ, da deželni odbor v to ni upra-

* Vsej jugoslovanski in sploh slovan-
 ski inteligenci pa toplo priporočamo, da
 si knjigo nabavi in jo skrbno čita. Dobi se
 v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani in v
 Celovcu v tajništvu političnega društva,
 Paulitschgasse 7.

vičen in zahteva, da se zgradba elektrarne
 ustavi. Predsednik dr. Lampe pojasni, da
 je deželni zbor naročil deželnemu odboru,
 da naj z vso energijo nadaljuje započeto
 akcijo in je v ta namen dovolil deželnemu
 odboru kredit do 2.000.000 K. Izdalo se je
 pa do sedaj za Završnico vsega skupaj
 okroglo 500.000 K. V tej vsoti so zapopa-
 deni vsi izdatki za nakup vodnih sil in
 zemljišč in za doslej dovršena gradbena
 dela. Dela se izvršujejo v lastni režiji, vsled
 česar so znatno cenejša, nego je bilo pri
 projektu prvotno proračunano. Dosegel se
 bo znaten prihranek pod proračunom. —
 Določijo se dobavni pogoji in cenik za
 električni tok. Dalje se sklene, da deželni
 odbor do preklica izvršuje sam tudi za-
 sebne instalacije in od zasebnih tvrdk iz-
 vršenih instalacij ne priklopi na svoje
 omrežje. — Odobre se posebni dobavni
 pogoji in cenik za dobavo električne sile
 veliki industriji.

Pašništvo.

Vzame se na znanje, da je poljedelsko
 ministrstvo glede podpiranja združnih
 pašnikov določilo sledeča načela.

Zadruga, ki prosi za podporo, se mora
 pravnoveljavno obvezati: 1. da bo združ-
 ni pašnik ali planino kot tako ohranila
 skozi gotovo dobo, ki jo določi poljedelsko
 ministrstvo, pri večjih podporah stalno in
 da bo izplačano podporo vrnila državni
 blagajni, ako se združni obrat na subven-
 cijoniranem objektu ustavi ali iz združ-
 nega imetja odproda; 2. da z državno po-
 močjo nakupljena zemljišča zemljeknjižno
 obremenijo samo s privolitvijo agrarne ob-
 lasti. Primeren del kupnine (redno ena
 tretjina) morajo člani že pred nakazilom
 prvega obroka državne podpore v gotovini
 vplačati.

Razno.

Dovoli se 500 K podpore živinorejski
 zadrugi v Sodražici za razstavo plemenske
 živine sive pasme, združeno s prodajo ple-
 mene živine, ki se vrši 25. septembra t. l. v
 Sodražici. — Na prošnjo županov občin
 Breznica, Begunje in Mošnje, da bi jih de-
 želni odbor podpiral pri ustanovitvi večje
 skupne ubožnice za več občin, se odpošlje
 k tozadevnim obravnavam deželni zdrav-
 stveni tajnik in en tehnik. — Odobri se
 zakonski načrt, s katerim se odpravi v
 zdravništvu Bled zdaj obstoječa zdraviliška
 komisija in ustanovi zdraviliška občina
 Bled. Predloga se izroči deželnemu zboru.
 — Pritožbi Ivana Štiefeta in tov. zoper
 sklep obč. sveta ljubljanskega, s katerim
 se dovoli 6000 K kot doklada ljubljanske-
 mu učitelstvu, se ugodí, in sklep občinske-
 ga sveta razveljavi. — Prošnja
 »Zveze kranjskih prostovoljnih gasilnih

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušecki, poslove-
 nil dr. Leopold Lé n a r d.

(Dalje.)

Oče se je približal postelji in od-
 gnal previdno nadležne muhe, ker so
 se pa vedno vračale na obrazček, je ob-
 stal pri dečku in odganjal lakomne
 stvari.

Medtem se je Marcelka umila in
 otirala si obraz:

»Takšne mule je dobro,« pokazala
 je z očmi na bratca, »naj se, potem pa
 spi,« se je nasmejala.

»No, gospodinja, alj dobim zajtrk?«
 »Tako j bo, ogenj na ognjišču tli, sa-
 mo trsk moram še dodati.«

»Ali se ne ogrneš in ne počeseš?«
 se je nasmejaj.

»Ako me tako priganjate, ate, sama
 ne vem, česa naj se najprej lotim,« je
 odvrnila vzdihaje.

»Oj, Marcelka, ti si pa izvrstna go-
 spodinja!«

V tem so se odprla vrata, vstopila
 je zasopljena gospodinja in zaklicala s
 draga:

»Marcelka, ne suči se okrog ognja,
 se boš spekla, umazala!«

»Ate so lačni in hotela sem skuhati
 zajtrk,« je odvrnila, stopivši naglo od
 ognjišča.

»Poglej jo no,« se je mati nasmeh-
 nila, »kakšna gospodinja je,« in naglo
 je določila drv, popravila piskre, sto-
 ječe na ognjišču.

»Vikta, kje si pa bila?«

»Tekla sem k njim, da bi vsaka
 nekaj vzela s sabo za okrajnega gla-
 varja.«

»Kaj se on briga za ženske stvari,
 zanj je denar grunt!«

»Ti veš svoje, jaz pa svoje.«

»Bova videla,« se je nasmehnil za-
 ničljivo in sedel na klop, kajti Andrej-
 ček se je med tem zbudil, »ozmerjal vas
 bo radi tega in vrgel skozi vrata.«

»Vam moškim se zdi, da imate sa-
 mo vi razum, toda me imamo tudi svo-
 jega,« je govorila veselo sukaje se okrog
 otroka. »Marcelka, igraj se z Andrej-
 čkom, da mi mleko ne vzkipi.«

»Hm, razum imate v hiši pri otro-
 cih, toda ne v uradu,« je rekel mož bres-
 kaje po fajfi.

»Tudi urada se ne bojimo,« se je
 nasmejala in postavila na mizo skledo
 vročega mleka in kašo: »Jej, kajti Mi-
 haelova bo takoj tukaj.«

»Ho-ho, dvakrat se najem, preden
 se babe zberejo,« šalil se je sedaje k
 jedi.

»Vzemite še mene s sabo,« prosila
 je Marcelka.

»Toda . . . imej pamet, kdo bo pazil
 na Andrejčka?« odvrnila je ter ji dala
 zajutrek, »no, ne kisaj se, prinesem ti
 kaj iz mesta.«

»Ali bi ne mogla Jaguša paziti na
 otroka,« je odvrnila Marcelka tiho.

»Imela bo tudi tako dovolj dela, ti
 pa snej in teci po Jagušo.«

Sedla je na klop z Andrejčkom na
 roki, jedla in krmila otroka.

»Žetev je pred durmi,« je sprego-
 vorila za trenotek.

»Da bi le bilo vreme — začnemo,
 ako Bog da, prihoduji teder,« je rekel
 mož in odložil žlico.

»Jej še,« je rekla, »zamudimo se
 gotovo dolgo, boš pa lačen.«

»Imam dovolj,« in začel je iztrepa-
 vati pepel iz fajfe, »hm . . . radoveden
 sem, če je ozdravela Vavrkova kobila,
 nisi slišala?«

»Tam nisem bila . . . veš, pri Bart-
 kovih so zaklali jalovko, ki je onkrat
 zlomila nogo.«

»Škoda, bila je lepa žival,« je vz-
 dihnil, »Vitka, morda bi pa ti kupila
 mesa?«

»Kaj pa ti je? Saj imamo vendar
 post do svetega Petra in Pavla.«

Nekoliko se je zmedel, toda ni dal
 spoznati tega:

»Saj vem, toda lahko bi nasolila
 in shranila v kleti.«

»Pokvari se v taki vročini.«

»Hm . . . če ne, pa ne.«

»Pazi na Andrejčka,« postavila je
 otroka na tla, »ti Marcelka pa daj Za-
 graju, kar je ostalo kaše in pokličí Ja-
 gušo.«

»Kam pa ti tako hitiš?« vprašal jo
 je mož.

»Grem v kašo, otroci in Jaguša
 vendar ne bodo brez obeda in midva
 morava kaj vzeti v mesto.«

Ko je mož pogledal na otroke, je
 pomislil z zadovoljnostjo:

»Hm, pametna žena je moja Vikta,
 na vse se razume in dobra žena je in
 gospodinja, kakor malokatera.«

»Ate, ali bi se ne smela tudi jaz pe-
 ljati?« je prosila Marcelka, ko je strga-
 la iz lonca kašo za Zagrajo.

»Kaj boš v mestu? Tam so samo
 judje in Moskali, če bi ne bilo treba,
 bi se ne ganil z doma.«

»Vzemite me s seboj,« je prosila,
 »otroku ne bo nič, vidite, kako se sam
 zabava,« pokazala je na Andrejčka, ki
 je ravno nesel trsko v usta in jo začel
 grizti z zobmi,

društev« za dovolitev podpor njenim članicam se odkloni. — V »Deželno gasilsko zvezo« se odpošlje kot zastopnik deželne odbora dr. Vl. Pegan. — Tajnikom »Deželne gasilske zveze« se imenuje nadučitelj I. Lavtizar v Spodnji Šiški. — Podobčini Rosalnice se dovoli v gasilske namene 300 K podpore pod pogojem, da pristopi k »Deželni gasilski zvezi«. — Gasilnemu društvu v Grmovljah se dovoli 1000 kron podpore, izplačljive v dveh obrokih, za nabavljeno gasilsko orodje. — Gasilnemu društvu v Kandiji se dovoli 33% podpore k izkazanemu izdatkom za gasilsko orodje z znesku 7892 K, plačljiva v treh letnih obrokih. — Enako se dovoli podpore gasilnemu društvu v Vipavi in Brusnicah. — Deželni odbor ponovno urgira pri obratnem vodstvu c. kr. drž. železnic v Trstu, da naj kamniški vlaki prihajajo in odhajajo z južnega kolodvora v Ljubljani. — Na kmetijski šoli na Grmu se dovoli naprava nove silnice. — Dovolijo se podpore obrtno-nadaljevalnim šolam v Kropi, na Vrhniki in v Spodnji Šiški. — C. kr. deželno orožniškemu poveljništvu v Ljubljani se dovoli stanarina za 14 poizkusnih orožnikov, za katere ni več mesta v dosedanjih stanovanjih.

Balkanski dogodki.

TURŠKO - BULGARSKA POGAJANJA.

Carigrad, 13. septembra. O današnji konferenci turških in bulgarskih delegatov, ki je trajala dve uri in pol, so izdali oficialni komunikacije, ki izjavljajo, da so pogajanja o mejah na predlovala in da je mogoče, da se pogajanja že v bodoči seji (dne 14. septembra) končajo. O Dimitiki in Lozengradu se še niso zedinili.

BULGARSKO - TURŠKE ZVEZE NI.

Petrograd, 14. septembra. Bulgarski poslanik Bobčev je izjavil, da so vsa poročila o zvezi med Bulgarijo in Turčijo izmišljena. Bulgarija ne misli na maščevanje, marveč le na mir.

POLOŽAJ MOHAMEDANCEV V TRACIJI.

Sofija, 14. septembra. Veliki vezir je nasproti generalu Savovu izjavil, da se, ko se sklene mir, takoj odpošljejo hode in druge osebe v pokrajine, ki leže vzhodno od Marice, da ukazuje mohamedance, da se podvržejo Bulgariji in da bodo mirni. Mohamedance bodo tudi poučili, da morajo gotovo pravice mohamedancev spoštovati. Kljub temu zasledujejo mohamedanci razvoj dogodkov v teh pokrajinah nezaupljivo. Ni dvoma, da podžigajo mohamedance v Traciji Turki in Grki. Poročilo o napadu na bulgarske častnike in na 200 vojakov je že staro en mesec in se podoben dogodek od takrat ni več zgodil.

FRANCOZI POSODIJO TURKOM 700 MILIJONOV.

Carigrad, 13. septembra. Oficijozni »Tanin« poroča, da so končana pogajanja s Francijo, ki jih je več mesecev vodil prejšnji turški finančni minister Džavid bej in da sta zdaj Pichon in Džavid pogodbo podpisala. Slo je za anatolske in sirske železnice, za 4 odstotno zvišanje carine in za 700 milijonsko poročilo. Obligacije novega turškega posojila izdajo oktobra.

»Vrzi to proč.« je zaklical oče, ko je pa otrok le grizel dalje, je vstal in vzletel trsko, Marcelki pa rekel: »Torej sama vidiš, kako je neumen. Andrejček, ne leži pod peč!«

Toda Andrejčka ni zanimala peč, ampak čeber s svetlimi obroči in pomijami, ki so bile v njem.

Z veliko zadovoljnostjo je začel tam stikati, ne da bi poslušal očetove besede.

»Kaj, ali smem, ate?« je prosila Marcelka in med tem, ko je gledala na očeta, je izpustila iz rok lonca, da je padel na tla in se razletel na dva dela.

»O, Jezus,« je zaklicala prestrašeno in začela plakati, česar se je Andrejček tako prestrašil, da je izgubil ravnotežje in padel z glavo v čeber ter pričel prestrašeno plakati tudi on.

Še preden je oče vstal s klopi, je pritekla v sobo mati:

»Jezus Nazarenski, kaj se je zgodilo?«

Stekla je k Andrejčku, vzela ga na roke in ga začela brisati s predpasnikom.

»Čemu kričiš, neumnica? Poberi črepinje in vrzi jih na smetišče. Oj, ti si dobra gospodinja, še nov lonca!«

Deklica si je urno otrla solze, položila črepinjo v skledo z ostanke kaše in se odpravila k durim.

Mati je tolažila jokajočega Andrejčka:

»Ne kriči, saj ni nič, je že dobro, dobro si pazil na otroke.« je izpregovorila z očitajočim glasom.

(Dalje.)

GRKI V VASILIKOSU ŽELE OSTATI POD TURČIJO.

Carigrad, 14. septembra. Grški veljaki v Vasilikosu so brzojavili notranjemu ministrstvu, da žele ostati pod Turčijo. Če ne ostanejo, groze, da uničijo vse svoje hiše in posestva ter se v Turčijo izselijo.

PASIĆ NA DUNAJU.

Belgrad, 13. septembra. Ministrski predsednik Pasić pride koncem tega meseca na Dunaj, da z Berchtoldom konferira o zadevah Srbije in Avstro-Ogrske. Srbski vladni krogi upajo, da uvede novi avstro-ogrski poslanik v Belgradu novo prijateljsko in dobro sosedno politiko.

NESPORAZUM MED GRŠKO IN SRBSKO OBMEJNO KOMISIJO.

Belgrad, 13. septembra. Radi diferenc je grško-srbska obmejna komisija svoje delo za nekaj časa sistirala. Gre se za določitev meje južno od Gevelija, kjer vlada nesporazumljenje glede vasi Suševo. Srbska in grška vlada rešita to vprašanje diplomatskim potom.

ZAMENJAVA SRBSKIH IN BULGARSKIH VOJNIH VJETNIKOV.

Belgrad, 13. septembra. V ponedeljek prično v Pirotu zamenjavati srbske in bulgarske vojne vjetnike.

BULGARSKO - SRBSKA CARINSKA VOJSKA.

Sofija, 13. septembra. Ko je srbska vlada določila, da se mora za uvoz bulgarskega blaga plačati najvišja carina, je tudi Bulgarija odredila za uvoz srbskega blaga maksimalni tarif.

AVSTRO - OGRSKA IN ITALIJA V ALBANIJI SOLIDARNI.

Rim, 14. septembra. »Tribuna« izjavlja, da poročila francoskih listov o nasprotstvih med Avstro-Ogrsko in Italijo glede na Albanijo ne odgovarjajo dejstvom. Obe državi sta popolnoma edini in bosta zagotovili existenco albanske kneževine.

GROZODEJSTVA V MACEDONIJI.

Dunaj, 13. septembra. »N. Fr. Presse« poroča iz Sofije, da je bil v Prilepu umorjen en bulgarski učitelj, v Velesu je bil mučen in ubit svečenik Abramov, v Skoplju je bil pretepen ravnatelj bulgarskega seminarja, v Velesu pa šolski nadzornik. Izgnanih je bilo 120 učiteljev, ker se niso hoteli posrbiti. Srbi so izgnali vseh pet bulgarskih škofov. V Lipcu je bilo ubitih 17 bulgarskih veljakov, v Laki 26, v Blatecu pa 14. Po drugih krajih so kmetije plenili in kmete morili. V Aleksu Tenovu so bulgarske kmete žive zažgali.

BULGARSKI TRGOVCI ZA PODALJŠANJE MORATORIJA.

Sofija, 14. septembra. Poročalo se je že, da so tukajšnji trgovci na svojem shodu sklenili, naj se moratorij podaljša. Ker more moratorij le sklep sobranja podaljšati, se to najbrže ne zgodi, pač pa se moratorij faktično tako podaljša, da bodo državni in zasebni zavodi plačilne roke sami podaljšali.

NEUGODNE EKSPORTNE RAZMERE V SRBIJI.

Belgrad, 14. septembra. Ekspert je radi zadnjih dveh vojska skrajno neugoden. Žita, govedji in prešičev tako malo izvažajo, da se ta eksport gospodarsko niti ne more vpoštevati. Polje in živino so mogli le toliko gojiti, da bodo komaj pokrili vporabo doma in bodo morali najbrže še žito in živino uvažati.

ČASTNIK GENERALNEGA ŠTABA UMRL ZA KOLERO.

Belgrad, 13. septembra. Polkovnik generalnega štaba Milovan Nedić je včeraj v Nišu umrl za koleru.

ZASEDANJE DELEGACIJ.

Budimpešta, 13. septembra. Delegacije formalno sicer še niso sklicane, ve se pa, kdaj bodo. Ogrske delegacije se namreč sklicujejo, kakor parlamentarci trde, šele sredi meseca novembra. Mogoče in zelo verjetno je, da bo zasedanje le malo časa trajalo. Avstrijska vlada bo na to vplivala, da se avstrijski delegati kolikor mogoče izogonejo razpravi o zunanjih zadevah. Delegacije bodo podaljšale proračun z enim paragrafom do 30. junija 1914.

HRVAŠKA KRIZA.

Zagreb, 14. septembra. V pogajanju kr. komisarja barona Skerleca s hrvaško-srbsko koalicijo so nastale nekatere težave, ker oba želita, da bi tudi v ogrsko-hrvaškem državnem zboru ne zastopali Hrvaške več člani takozvane stranke narodnega napredka (madjarske stranke), temveč član hrvaško-srbske koalicije. Novo delegacijo v budimpeštanski državni zbor pa bi moral voliti hrvaški sabor, ki bi moral imeti v ta namen že do 6. oktobra sejo. Torej bi se morale saborske volitve

razpisati najpozneje dne 18. t. m. Jutri ima baron Skerlec še eno posvetovanje na eni strani s hrvaško-srbsko koalicijo, na drugi z unionistično skupino pod vodstvom dr. Crnkovića, ter upa, da se zaključijo pogajanja. Najbrže se odpelje baron Skerlec nato že v torek v Budimpešto, kamor pojde tudi hrvaški politik, da v ugodnem slučaju takoj podpisajo pogodbo s Tiszom. Tedaj bo nemudoma imenovana ustavna vlada in razpisane volitve.

NAZADOVANJE PIVOPITJA NA ČEŠKEM.

Praga, 13. septembra. Upravna komisija se je glede na dohodke iz novih davkov zelo vračunala. Davka na pivo (4 K za hl) se je vplačalo ob 6. avgusta šele 4000 kron. Uradni krogi so konsternirani, ker je konzum piva na Češkem v znak protesta proti absolutizmu padel za 40 %.

PROCES PROTI DOJČIČU.

Zagreb, 14. septembra. Procesni spisi v zadevi Dojčića, ki je pred katedralo streljal na barona Skerleca in ga ranil, so bili včeraj oddani državnemu pravdniku, ki toži Dojčića zaradi poizkusa zahrbtnega umora, žaljenja veličanstva in kalitve javnega miru. Glavna razprava bo še koncem tega meseca.

JAPONSKO-KITAJSKI SPOR.

London, 13. sept. »London News« poročajo iz Šangaja: Prvo japonsko vojno brodovje je došlo pred Nankin.

Berolin, 13. septembra. Več japonskih podanikov, ki bivajo tu, je bilo brzojavno k svojim vojaškim oddelkom pozvanih.

Dunaj, 13. septembra. »Neue Freie Presse« poroča iz Pekina, da je kitajska vlada sprejela dne 11. t. m. stavljene japonske zahteve glede na dogodke v Nankingu.

RUSKA POIZKUSNA MOBILIZACIJA.

Petrograd, 13. septembra. Radi poizkusne mobilizacije se pozovejo pod orožje v štirih okrožjih gubernije Pskov rezervisti, deloma pa tudi v treh okrajih gubernije Vitbsk in v enem okrožju Livlanske.

PRUSI NASPROTI POLJAKOM ODNEHAVAJO.

Lvov, 13. septembra. »Kurjev Lvovski« poroča iz Poznania: Tu se poroča, da nameravajo izpremeniti prusko protipoljsko politiko. Višji predsednik poznanijske dežele von Schwartzkopf je za to pridobil cesarja Viljema in vodilne pruske kroge, da se vsaj v obliki s Poljaki milejše postopa, da bi v kakem zapletljaju ne stali vsi Poljaki proti Nemčiji. Pozimi leta 1912. se je namreč pruska vlada prepričala, da stoji glede na Poljake Avstrija ugodnejše kakor Prusija.

KOLERA V BOSNI.

Sarajevo, 14. septembra. V Kraki pri Tuzli je v nekem mlinu pred dnevi za koleru ena ženska umrla, zdaj je pa tam še 5 oseb na kolero obolelo. V Vidovcih je neki otrok obolel za koleru.

SUFRAGETKE ZAŽGALE KOLODVOR.

London, 13. septembra. Danes je uničil požar postajo Kenton v Northumberlandu. Na pogorišču so našli papir, na katerem je bilo napisano: Ministrski predsednik Asquith je odgovoren za vojno stanje. Obrnite se nanj, da vam škodo povrne.

ZELEZNIŠKA NESREČA V GALICIJI.

Krakov, 14. septembra. Na postaji Chabowka je včeraj trčil krakovski osebni vlak v neko lokomotivo. Obe lokomotivi in več osebnih voz je razbitih; 13 potnikov in 2 železniška uslužbenca sta več ali manj nevarno ranjena.

POLICIST USTRELIL NEZNANCA.

Spandav, 14. septembra. Neki policist je sledil nekemu neznanču, ki je večkrat na cesti iz revolverja ustrelil v neko hišo. Policist je sledil neznanču v neko sobo, kjer se je med obema vnel strašen boj; policist in tujec sta večkrat streljala. Končno je policistova kroglja tujca v trebuh zadela in ga takoj usmrtila. Kdo da je bil tujec, še niso dognali.

MORMONSKA PROPAGANDA NA ČEŠKEM.

Karlove Vari, 14. septembra. Ob češko-bavarsko mejo so došli mormonski propovedniki iz Severne Amerike, ki delujejo osobito med ženami in deklicami za svojo krivo vero.

ŠEST OTROK ZGORELO.

Krakov, 14. septembra. V Stawsku, Vzhodna Galicija, je izbruhnil strašen požar. Večji del vasi je požar uničil. V hiši kmeta Stacykiewiczza je zgorelo šest otrok.

Primorske vesti.

p Deželni zbor goriški se sestane 1. oktobra. Za deželnega glavarja je predlagan dr. Faidutti, za njegovega namestnika pa dr. Franko. Njiju imenovanje je skoroda sigurno.

p Skrbj puljskih Italijanov. Puljski Italijani se zelo razburjajo, ker je voditelj mestne upravne komisije baron Gorizutti odgovoril v svoji zahvali nekemu hrvaškemu društvu v hrvaškem jeziku in se pod zahvalo podpisal kot »vladni komisar«. Zadeva pride seveda pred deželni odbor, kjer hočeje Italijani protestirati proti nakani, polagoma uvajati v Pulj hrvaški uradni jezik.

p Odredbe zoper kolero v Trstu. Ker se je na Chersonu pojavilo več slučajev kolere na Pireju pa več slučajev kuge, se bo z vsemi stvarmi, došlimi iz teh krajev, v Trstu postopalo po določilih pariške mednarodne sanitetne konference iz leta 1903.

p Kongres italijanskih dijakov v Zadru se je vršil v nedeljo. Zbralo se je dokaj dijaštva iz Dalmacije, Primorskega in Južnega Tirolskega, a nekako komično učinkuje dejstvo, da so imeli glavno besedo ljudje, ki bi se morali pravilno pisati Krušič, Kocijančič, Nieder, Bučević, Matosel, Delič, Bogdanovič, Matevžič, Marinkovič, Kovrič itd. Vse zahteve, ki jih ni bilo malo, so izzvenele v klic po italijanski univerzi v Trstu.

p Poštni kontrolor v Opatiji je postal poštni official Ivan Velepč, dozdej v Ljubljani.

p Trgovec je izginil. Iz Opatije je izginil trgovec Grün, ki je bil prišel iz Trečina, da se malo razvedri in poživlji. Za Grünom ni nobenega sledu in zato je njegovo izginjenje tembolj zagonečno.

p Blagovnica v Trstu. Na Corsu v Trstu v novi palači zavarovalne družbe »Riunione Adriatica« je otvorila v ponedeljek tvrdka Öhler & Co. velikansko svojo blagovnico, ki je urejena po vzoru raznih »Warenhausov« po svetovnih mestih. S tem je razvijajoči se Trst bogatejši za novo pridobitev. Geslo nove univerzalne trgovine je, da si sme vsakdo ogledovati blago, da pa ni nikdo siljen, da bi zato moral kaj kupiti.

p Kringa v Istri. Letos razsaja zelo tukaj prašičja bolezen rdečica. Mnogo prašičev je poginilo, v nekaterih vaseh popolnoma vsi. To je velik udarec za ubogo ljudstvo. Dež dne 10. t. m. je oživel vso naravo. Grozdje se je odebilo in lepo zori. Zelje in repa sta se dobro okrepila. Tergatev se prične 10. oktobra. Koder ni bilo toče, bode tergatev bogata in vesela.

p Nezvest uslužbenec. Lastniku trgovinske tvrdke Lazar-Hecht v Trstu je pobegnil iztirjevalec Janez Miloch z zneskom 800 K. Miloch je pobiral pri dolžnikih denar, ki ga pa zadnjih par dni ni oddajal. No in v soboto se ni več pojavil pri gospodarju, ker je bil ponoči pobegnil s svojo ljubico. Policija išče pobegli parček.

Štajerske novice.

š Sv. Trojica v Halozah. Včeraj, dne 14. t. m., po rani sveti maši, je zborovala S. K. Z. v tem lepem vinorodnem kraju. Na zborovanju je govoril deželni poslanec tega okraja dr. Korošec, ter nam podal kratko sliko, kako je prišlo v štaj. deželnem zboru do slovenske obstrukcije. Slovenski poslanci so voljni takoj opustiti obstrukcijo, ako jim Nemci garantirajo, da uresničijo vse opravičene slovenske zahteve. V vsakem drugem slučaju bo trajal boj dalje, vsaj dokler bo S. K. Z. imela v deželnozborski politiki odločilno besedo. Na tem tudi nove volitve ne bodo nič spremenile. Na predlog častitega gospoda Vavpotiča se je izrekla slovenskim deželnim poslancem S. K. Z. popolna zaupnica. — Pred pozno sveto mašo je imela svetotrojiška Mladeniška zveza poučno zborovanje, na katerem so govorili različni mladeniči in predsednik S. K. S. Z. dr. Korošec. Vspodbujal je mladeniče, da tudi one tovariše, ki še hodijo po drugih potih, spravijo v krog naših katoliško-narodnih organizacij. Obljubil je tudi, da S. K. S. Z. priredi pozimi poučni tečaj v Sv. Trojici, ako se za to najdejo primerni prostori, Mladina, na krov!

š Včerajšnja nedelja. Na Hajdinu pri Ptujih se je včeraj, 14. t. m., otvoril tamošnji društveni dom, kateri se je postavil večino po požrtvovalnosti domačinov in pod spretnim vodstvom bivšega hajdinskega kaplana Šketa. Slavnostni se je udeležilo veliko našega ljudstva iz Ptujkega polja. Slavnostni govor je imel profesor dr. Josip Hohnjec. — V Ormožu je zborovala mladeniška zveza. — V Ljutomeru pa se je vršilo v Kukovčevi dvorani lepo Konstantinovo slavje. — Poslanec in odbornik dr. Verstošek je govoril na shodu v Razboru pri Slov. Gradcu. — V Marenbergu je bil shod mladeniške zveze, v Št. Jurju ob j. ž. velika slavnost požarne

brambe, na Gornji Ponikvi pa veselica izobraževalnega društva.

Ali so liberalci na Murskem polju potrebni? Iz Ljutomer, dne 14. septembra 1913. — Huda nesreča je zadela ubogi murapoljski liberalni rod. Generala prleških liberalcev, g. Misja, so »črni klerikalci« nevaležno izpodrinili iz okrajnega zastopa, akoravno ima Misja, kakor pravi »Slovenski Narod«, več upravnega znanja v peti, kakor Rajh in vsi drugi klerikalni mame-luki v glavi. In takega liberalnega velikana so naši murapoljski kmetje izrinili od soodločevanja pri okrajnem zastopu! Ali ni to »nečuvstvo«? Ves liberalni tabor je sedaj pokoncu in v liberalnih listih se napadajo naši možje vse vprek in se zabavljajo zoper »klerikalno breznačajno sodrigo«, pred vsem pa zoper gospoda župnika Weixla. Kaj pa je na celi stvari? Imeli smo volitve v okrajni zastop, kakor jih imajo tudi drugod. Povsod se tudi volilci, posebno pri tako važnih volitvah, kakor so na primer okrajne, poprej posvetujejo, koga voliti, koga ne. In odlični možje so izjavili, da Misje ne marajo v zastopu, ker je mož ob vsaki priliki kazal svoje čudne liberalne rožičke. Brez zabavljanja čez »klerikalce«, čez Kmečko zvezo, čez naše poslance, Roškarja, Korošca, Brendiča itd. sploh mož ne more živeti. Tekom zadnjih let smo spoznali, da ima Misja od celjskih generalov Narodne stranke dano nalogo, delati na zelenem Murskem polju propagando za liberalizem. Osobito, ko so se kmetje vedno bolj in bolj pritoževali čez Misjo, češ, da se on družil z liberalci, smo sprevideli, da se z Misjo in njegovimi kolegi ne bo dalo več skupno voziti. In oglašali so se izmed slovenskih veleposestnikov glasovi, ki so odločno izjavili: Misjo ne maramo! Posebno se je ta glas uveljavil na dan volitve. Po nedolžnem ubija v »Narodu« užitni liberalci križevskega gospoda župnika Weixla. Tukaj v tej zadevi pride gospod Weixl zraven kot Pilat v vero. Volilci sami niso marali liberalca! Kdo pa bo volil ali spoštoval ljudi, ki nas poznajo samo ob času volitev, drugače pa se norčujejo iz nas, kdo bo šel za ljudi v ogenj, ki so izpodkopavali tla in ugled našemu priljubljenemu načelniku g. Rajhu? Bodimo odkriti! Če bi liberalci ne bili zahrbtni, bi jih magari volili. A s svojim nemožnim postopanjem so se sami izbrnili. »Teroristi!« Tako je zapisal človek v »Narodu«, ki bi bil sam rad terorist, a mu ni »ratalo«. Nobenega terorizma ni bilo. To vedo naši možje volilci. Terorizem si domišljuje samo žalosten in jezen liberalci. Zopetni napadi na gospoda župnika Weixla, ki je znan po cellem okraju kot miren in pošten mož, pa nam bodo, vi gg. liberalci še posebno drago prišli. Vi pravite, da ste narodno poštene. Hinavci! Poglejte, kdo zahaja, posebno sedaj po volitvah, v zaupni krog naših nemškutarjev! Vi liberalci! Res, naše murapoljsko ljudstvo je narodno zavedno, zato pa ne mara liberalcev, katerim je narodnost samo tedaj v veljavi, kadar kaj nese! —a—

Š Lov na divjo zver v štajerskih planinah hoče pospešiti odbor nemškonačionalne Herbstmesse v Gradcu. Razpisal je 1000 K darilo za onega lovca, ki bo do začetka Herbstmesse ustrelil zverino. Zato pa je odbor prosil vse lastnike lovov na Stubalpi, da se eventualno ustreljena zverina za nekaj dni razstavi na jesenskem sejmu. — Sloviti nemški lovec na leve Bronfart pl. Schellendorf se je mudil več dni na Stubalpi in je proučeval sledove zverine. Dognal je baje, da je zver — leopard. Iz Köflacha se je Bronfart odpeljal v Monakovo po pse, s katerimi hoče zasledovati zverino. — Nekateri trdovratno trde, da se ne gre za leva, ampak za več volkov. Ko so začeli lovci gonjo, se je žival umaknila, tako da je menda res ne bodo dobili. Levinja, ki bi bila ušla iz menažerije, bi se na Stubalpi najbrže ne vedla tako spretno. Bržčas se res gre za več volkov, kojega enega je preplašen lovec videl v obliki levinje. — V najnovjšem času pa nekateri »strokovnjaki« menijo, da gre za pumo. Vendar pa ne manjka ljudi, ki slejkoprej trdijo, da kolje živali podivjan pes, če ne več.

Š Haloze. Vinogradi kažejo vseposod, kjer ni bilo toče, prav lepo. Trgatev bo kvalitativno in kvantitativno mnogo boljša kot lanska. Sedanje vreme izredno ugodno vpliva na vino-grade.

Š Nesreča na Fali ob Dravi. V Fali ob Dravi nad Mariborom stavijo veliko elektrarno. Zaposlenih je tam 430, večinoma sezijških delavcev. V petek, 12. t. mes., proti poldnevju se je naenkrat sesul na desni strani krog 8 metrov visok lesen oter. Na njem je bilo osem delavcev, ki so vsi padli v globino, ki pa je bila k sreči napolnjena z vodo,

tako da nesreča ni bila tako velika, kot bi bila, če bi v globini ne bilo vode. Srečen slučaj je hotel, da je tisti čas ravno odpovedala pumpa. Pet delavcev, večinoma Nemci, so odpeljali težko ranjene v mariborsko bolnišnico, drugi trije pa so v domači oskrbi. Nekateri imajo polomljene noge in roke. Vzrok, da se je oter sesul, še sedaj ni znan.

Š Pobjo med zakoncema. Iz Studencev pri Mariboru poročajo: Med zakoncema Antonom in Olgo Berleg je vladalo že delj časa napeto razmerje. Mož je bil vedno ljubosumen, žena pa skrajno udana alkoholu. Dne 13. t. m. se je prepil zopet znova začel. Mož je zagnal v jezi proti ženi nek stolček, a je ni zadel, žena pa je postala kar divja, zagnala se je v moža ter ga je od zadaj z nožem zabodla. V hrbet tako, da so bila tudi pljuča ranjena. Mož je naenkrat ležal v mlaki krvi. Prestrašena žena je letela na orožniško postajo naznanjat svoj čin. Orožnik je ranjenca obvezal za prvo silo in poskrbel, da so ga odpeljali v bolnišnico. Mož je bil uslužben pri južni železnici. Čeden par ima dvoje otrok.

Š Popravek. V petkovi številki nam v poročilu o onem hudobcu, ki je vlomil v župnišče in je bil potem odveden v zapore, tiskarski skrat izpustil kraj. To se je zgodilo pri Gornji Sv. Kungoti, a ne pri Spodnji, kakor se končno navaja.

Dnevne novice.

+ **Kranjski deželni zbor.** Izšel je cesarski patent, ki sklicuje kranjski deželni zbor k zasedanju dne 24. septembra.

+ **Kranjski deželni zbor** je, kakor smo že poročali, sklican 24. t. m. Liberalni in socialno-demokratski listi fantazirajo, da se je deželni zbor sklical proti volji in nameri večine. To je pač vrhunec naivnosti. Deželni zbor bo zboroval, kakor je bilo že davnej sklenjeno in namenjeno, in če bo kdo doživel kako razočaranje, bodo to kakor vedno liberalci.

+ **Občni zbor »Slovenske Straže«** bo dne 12. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne na Jesenicah.

+ **Odkritja pri izseljeniški družbi Austro-Americana.** Veliko pozornost vzbujajo odkritja dunajskega lista »N. Zeitung«, ki očita Austro-Americani zelo hude reči. Austro-Americana podpira, kakor znano, vlada letno z nad 4 milijoni kron. Toda glasom omenjenega lista subvencionira Austro-Americana tudi brazilska vlada. Brazilska vlada plača sama vožnjo avstrijskim rodbinam, ki se vozijo v Brazilijo, pod pogoji, da je izseljenec kmet, da so vsi člani rodbine zdravi in sposobni za delo. Kot rodbine se smatrajo le stariši in otroci v starosti 12 do 45 let. Kolonije si izseljenci lahko prosto izberejo, a izkrcati se morajo v Rio de Janeiru. — Tako Austro-Americana razljuduje glasom »Neue Zeitung« domovino, da plačana od brazilske vlade vozi ljudi v tisto Brazilijo, kjer so razmere še veliko slabše, kakor v severni Ameriki. Neobhodno potrebno je, da poseže vsaj tu vlada vmes. »Neue Zeitung« prinaša fascimile tozadevne pogodbe in ni verjetno, da njena odkritja ne bi odgovarjala dejstvom.

— Za vsako naše društvo in družbo — za vsako našo šolo — za vsako naše županstvo in pisarno — za vsak naš dom naročite v trajen spomin posvetitve ljudstva Brezmadežni ob priliki katoliškega shoda veliko trobarvno podobno Brezmadežne z besedilom posvetitve. Cena velikih umetniških podob skupno s poštnino samo 1 K. — **Naročite več podob skupaj!** Naročila sprejema pisarna katoliškega shoda v Ljubljani, Ljudski dom. Prodajajo se pa tudi v naslednjih trgovinah: **Ljubljana:** Kat. Bukvarna; prodajalna Katol. tisk. društva (J. Ničman); J. Soukal, Pred škofijo; **Kranj:** Knjigarna »Ilirija«; **Novo mesto:** J. Krajec nasl.; **Celovec:** Prodajalna Slov. kršč.-soc. zveze (Hotel Trahesinger); **Maribor:** Tiskarna sv. Cirila; **Celje:** Goričar & Leskovšek; **Gorica:** Prodajalna Katol. tisk. društva; **Trst:** Prodajalna Katol. tisk. društva.

— Shod našega delavstva. Včeraj, dne 14. t. m., se je vršil v Šturiji shod Jugoslovanske Strokovne Zveze, ki je bil izredno dobro obiskan. Govorili so: župnika v Šturiji in Ajdovščini ter poslanec Gostinčar.

— V Sodražici se je v nedeljo 14. t. m. vršila županska volitev mesto odstopivšega g. Fr. Bartola. Izvoljen je bil gospod Anton Lovrenčič, trgovec in posestnik v Sodražici. — Za cestnega odbornika je bil pa izvoljen gospod Aleš Oražem.

— 2000 kron je nakazalo finančno ministrstvo kmetom v občini Griblje, kjer jim je toča pobila.

— Treznostno-študijska ekspedicija. Zastopniki »Svete vojske«, predsednik Kallan, župnik Mrkún in tajnik Puhar so od-

potovali danes na Tirolsko in v Švico študirat tamošnjo protialkoholno organizacijo in sadno industrijo. Prva dva gospoda odideta od tam na XIV. mednarodni protialkoholni kongres v Milanu, ki zboruje od 22. do 27. septembra, in kamor pride tudi dr. Kovačič iz Maribora. Se to jesen se prične potem v Šmarci pri Kamniku z izdelovanjem brezalkoholnih pijač iz sadja in tudi iz grozdja. Da imamo na razpolago dobra, zdrava, naravna, domača nadomestila za alkohol, to je največje važnosti za treznostno gibanje. Zato opozarjamo vse prijatelje treznosti na to podjetje, ki obeta, da se bo lepo razvilo. Saj so v Švici cele tovarne za brezalkoholno uporabljanje sadja. — Protialkoholna pisarna bo pa medtem zaprta. To v vednost onim, ki se nanjo obračajo, da potrpe kakih deset dni.

Sprejem gojenk na deželno kmetijsko gospodinjstvo šolo na Vrhniki. Dne 1. novembra t. l. se prične novi zimski tečaj, kateri bo trajal šest mesecev. V tečaj se sprejemajo dekleta iz vseh dežel, katere so dovršile starost 16 let. Dekleta morajo stanovati v zavodu, kateri je pod vodstvom šolskih sester in plačajo za hrano, stanovanje in drugo 30 K. Pouk je brezplačen. Dekleta se učijo v vseh strokah gospodinjstva, posebno pa: vzgojeslovje, zdravstvo, domače knjigovodstvo, poslovno spise, verouk, za gospodinjstvo neobhodno potrebno računstvo, kakor tudi praktično in teoretično gospodinjstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, živinorejo, prašičerejo, mlekarstvo, perutninarstvo, kuhanje, pranje, likanje, šivanje, krojno risanje itd. itd. Na zavodu poučuje sedem učnih moči in poleg šolskih sester še deželni kmetijski večaki. Ta gospodinjstvena šola je največji zavod te vrste na Slovenskem in ga je priporočati vsem onim dekletom, katere se hočejo temeljito in kratkem času in z malimi stroški izobraziti v gospodinjstvu. Posebno se priporoča različnim ženskim društvom, da opozorijo spretna dekleta na ta zavod, ker jim bodo po dovršitvi tega tečaja dobre sodelovalke in vaditeljice društev. Gojenke se uče poleg strokovnih predmetov še tudi v splošni izobrazbi. Ker se je pa tekoče celo šolsko poslopje popolnoma prenovilo in si je vodstvo nabavilo mnogo najnovejših učnih predmetov, zato sme vsaka gojenka in ž njo tudi njeni oskrbniki oziroma stariši, tem bolj upati najpovoljnejših uspehov. Vsa nadaljnja pojasnila daje vodstvo deželne kmetijske gospodinjstvene šole na Vrhniki. — Vaditeljica šole se je izučila v Haagu na Bavarskem v vseh strokah gospodinjstva in zato zna šolo tudi uspešno voditi. Vsled tega naj nobeno dekle ne zamudi priložnosti, katera se želi izuriti v gospodinjstvu.

— V cestni odbor v D. M. v Polju je bil včeraj soglasno izvoljen župan g. Jakob Dimnik.

— V cestni odbor je odposlala občina Moste svojega župana g. Josipa Oražna.

— Slovenska dijaška zveza opozarja naše dijaštvo, da je izšel »Koledarček katoliško-narodnega dijaštva« in se prodaja v Katoliški bukvarni ter Prodajalnici katoliško-tiskovnega društva (H. Ničman). Naj ne bo nobenega našega dijaka, ki bi ne imel Koledarčka.

— Slovenska dijaška zveza prosi vse svoje podružnice, da čimpreje pošljejo zapisnike letošnjih občnih zborov, imenik članov in naznanilo novega odbora v smislu društvenih pravil na zvezinega tajnika (Ivan Stanovnik, jurist, Horjul).

— Povečanje postaje Jesenice. Jeseniški kolodvor prično zdaj razširjati, kar je že skrajno potrebno. Povečali bodo sprejemno poslopje, napravili bodo tudi dohode pod zemljo k vlakom, da ne bo potrebno hoditi čez tračnice v vlake. Tudi skladišča povečajo. Dela so oddali Kranjski stavbi družbi.

— Inskripcije na dunajskem vseučilišču za bodoči zimski semester se prične 23. t. m. in traja do 9. oktobra. Naknadno vpisati se le izjemoma dovoli, po 10. decembrom je pa izključeno. Na dunajski univerzi se vpisuje od 1. do 15. oktobra, na višji kmetijski šoli je redno vpisovanje od 1. do 14. oktobra, izredno od 15. do 28. oktobra. Na živnozdravniški šoli se vpisuje od 29. septembra do 14. oktobra. Predavanja se prične sredi oktobra.

— Odprava davkarji na Kranjskem. Današnja »Ljubljancanka« dementira svojo notico z 12. t. m., v kateri je poročala, da na Kranjskem finančna uprava namerava več manjših davkarij opustiti.

— Umrl je dr. Franc Wolf, odvetnik v Kočevju, vsled mrtvouda.

— Obešeno so našli v Idriji v soboto, dne 13. septembra dopoldne v jedilni shrambi 70 letno Ivano Ipavec. Bila je blaga žena in skrbna mati. Izvršila je žalostno dejanje gotovo v zmedenosti, ker je bila že dalje časa duševno popolnoma potrta. N. o. v. m.!

— Ribno pri Bledu. Dne 13. septembra 1913 se je vršil v Ribnem enodneven tečaj za razstreljevanje zemlje v kulturne namene. V ribenskem domu je deželni sadjarski učitelj g. Humek najprej podal o tem teoretičen nauk, potem pa na dobrem terenu pokazal praktično, kako se z dinamitom razstreljuje zemlja. Možje, ki se jih je mnogo zbralo od blizu in daleč, so se čudili nad izborno uspelimi poizkusi. Prepričali so se, kako ceno in lahko se zemlja rigola, štiri izrujejo, drevesne jame izkopljejo itd. Vse to je za kmetijstvo eminentne važnosti. Teга sredstva se bodo gotovo povsod z veseljem poprijeli. G. dež. učitelju Humeku čestitam na izbornem uspehu ter se mu tem potom za velik trud prav iz srca zahvalimo.

— Novi mornariški aspiranti. Mornariški aspiranti so iz Kranjske postali Albert Garzarolli pl. Thurnlack, Anton Klinar in Ciril Vilfan.

— Obešenega vojaka so našli na travnikih med Skocijanom in Krtino pri Dobu. Služil je pri topničarjih in bil menda Čeh po rodu. Pri sebi je imel okrog 3 K denarja in nekaj drugih papirjev. Pogrešali so ga menda že od ponedeljka, našli so ga šele v nedeljo, dne 14. septembra. Truplo so prenesli v mrtvašnico v Skocijanu. Vzrok samoumora ni znan.

— Nesreči. V tržiški predilnici je stroj zlomil roko Janezu Megliču iz Trziča. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnišnico. — Pri trenski vojaški vaji se je v soboto zjutraj ponesrečil v Stražišču pri Kranju nek rezervnik trenskega polka. Padel je z voza ter prišel pod kolesa. Zlomil si je roko in nogo.

— Udarila je strela v hlev posestnika Pavla Koširja v Golem Vrhu pri Tratu ter povzročila nad 7000 K škode. Ogenj je v kratkem času vpepelil hlev, hišo, vse poljsko orodje in veliko sena ter krme. Zgorelo je tudi 14 ovac in dve telci. Zavarovalnina znaša samo 2000 kron.

— Iz Kranja. Druga javna mestna tehtnica ob kolodvorski cesti se izroči prometu prihodnji teden. Tehtnica stoji na zelo pripravnem kraju, dvigne 3000 kilogramov in je delo slovenskega obrtnika Ivana Rebeka, ključavničarja v Cleju.

— Lov občine Mavčiče pri Kranju je najlepši in najpripravnější lov na Gorenjskem. Sedaj je razpisan za dražbo, ki se bode vršila dne 18. t. m. v Kranju pri okrajnem glavarstvu. Fazanov, jerebic, prepelic, zajcev, lisic in jazbecov je dosti, dobi se pa tudi kaka srna. Boj za ta lov utegne biti zelo hud. Pravijo, da pridejo k dražbi lova celo gospodje iz Trsta. Torej pogum!

— V Mavčičah pri Kranju je dozidana nova dvorazredna ljudska šola z gospodinjstvom kuhinjo. Poslopje je že pod streho, do zime bo vse obokano in menda tudi ometano. V Mavčičah je tudi nov Gasilni Dom, ki dela vso čast domači vasi, pa tudi domačim mojstrom. — Nova brizgalna žene vodo 300 metrov daleč. — Mavška občina željno čaka vodovoda, saj ga je zares potrebna, pa tudi vredna.

— Letina za fižol in oštavo je letos po Sorškem polju in drugod tuintam zelo slaba. Nekateri bodo dobili nazaj od fižola komaj seme. Krompir, proso, zelje in pesa, tako tudi repa, kažejo pohvalno, posebno oves je tudi silno lep, bogat, pa tudi težak. Kmetovalci so spoznali, da je treba semena na tri do štiri leta menjavati, potem je bolje. S sadjem se letos ne moremo pobahati. Vse sadje je drobno in piškavo.

— Zagorje ob Savi. 14. t. m. se je vršila tu volitev v okrajni cestni odbor, pri kateri je dobil g. Ranzinger 16, župan Koprivc pa 19 glasov. Izvoljen je torej Koprivc le s tremi glasovi večine. A tu zraven moramo prešteti 8 socialdemokratskih glasov, tedaj je dobil od svoje stranke samo 11 glasov. Resnici na ljubo bodi pa povedano, da če bi bili nekateri držali dano besedo, bi bil Koprivc gotovo propadel.

— Novo tržno tehtnico bodo dobili v Trziču. Delo se bo oddalo obrtniku iz Celja g. Rebeku, ki je napravil že več tehtnic na Kranjskem.

Fine fotografske razglednice katoliškega shoda so na razpolago v »Katoliški Bukvarni« po 30 vin., navadne po 20 vin.

Opozarjamo, da bodo slike izza katoliškega shoda in slavnostnega obhoda, katere sedaj vse sloje tako izredno zanimajo, uprizorjene tudi v »Poročilu o IV. katoliškem shodu,« ki v kratkem izide.

Oni, ki se javijo vsaj do srede septembra kot naročniki, dobe knjigo, katero založi Katoliška Bukvarna v Ljubljani, po izredno nizki subskripcijski ceni.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

All je že tudi kranjsko postalo vllajet?

Na ljubljanskem okrajnem sodišču se je pripetil te dni skandal, ki ga nočemo in ne moremo mirno pretrpeti. Neki Tausers v Ljubljani je po svojem zastopniku dr. Ambrositschu pognal v Zadobrovi hišo št. 19, nekaj posestva in nekaj gozda na boben. Vlogo za razprodajo je spisal dr. Ambrositsch nemško in je bila zato tudi nemško rešena. Prizadete interesente je pa ljubljansko okrajno sodišče obvestilo s samonemškim odlokom o razprodaji, da večina interesentov nemškega ne zna, a če bi tudi znala, je to naravnost izživajoče, ker zdaj Slovencem vsiljuje celo že na Kranjskem sredi Slovenije v ljubljanski okolici samonemški odloki tista oblast, ki je v prvi vrsti poklicana, da sodi v cesarjevem imenu! Ali naj nemščine nevesči kmetje plačujejo še to m a č e, da jim bodo prevajali samonemške odloke nemškutarskega ljubljanskega okrajnega sodišča? Najodločneje zahtevamo, da tudi ljubljansko okrajno sodišče spoštuje postavo in da Slovence slovensko obvešča, kadar jih hoče o čem obvestiti, Nemce naj pa zastran nas magari v sanskritu informira. Pričakujemo, da zaradi tega nečuvne-nega škandala nastopijo tudi zastopniki ljudstva. Nočemo, da bi ljubljansko okrajno sodišče pričelo še slovensko ljubljansko okolico ponemčevati. Saj kaj takega še leta 1848. ni bilo mogoče! Nemškutarija gre pri nas rapidno v klasje. Skrajni boj temu sistemu!

Zadnje vesti.**IZGREDI V ZADRU.**

Zader, 15. septembra. Po shodu laškega dijaštva je prišlo do izgredov, ker so Lahi priradili z godbo na čelu obhod po mestu, kličoč: »Evviva Zara italiana!« Lahi so se s Hrvati s palicami stekli, dokler nista policija in orožništvo demonstrante razgnala. Več oseb je bilo aretiranih.

VELIKE VOJAŠKE VAJE.

Tabor, 15. septembra. Včeraj so se tu začele v navzočnosti prestolonaslednika Franca Ferdinanda velike južnočeške vojaške vaje.

CESAR VILJEM V AVSTRIJSKI ŠLEZIJ.

Tropava, 15. septembra. Cesar Viljem je dospel kot lovski gost grofa Larischa v avstrijsko Šlezijo.

EVHARISTIČNA CERKEV.

Dunaj, 15. septembra. Včeraj se je izvršila položitev temeljnega kamna evharistične spominske cerkve v XX. okraju v navzočnosti cesarja.

LEP PROGRAM.

Budimpešta, 15. septembra. Včeraj se je tu ustanovila nova Andrassyjeva stranka. Njen program obsega: Ohranitev državne prava, odpravo Tiszinega poslovnikar in parlamentarne straže, ohranitev trozveze, skrb za armado, volilno reformo, ki bi obsegala 2 1/2 milijona volilcev, izključitev pluralitete, tajnost, reformo magnatske zbornice in uprave, mir s Hrvatsko, ohranitev gospodarske skupnosti z Avstrijo, enakopravnost nacionalitet.

ODSTOP GENERALNEGA RAVNATELJA JUŽNE ŽELEZNICE.

Dunaj, 15. septembra. Neki list trdi, da generalni ravnatelj Južne železnice, sekcijski šef Weber, koncem tega leta odstopi.

× × ×

SPORAZUM MED TURČIJO IN BULGARIJO V BISTVU DOSEŽEN.

Sofija, 15. septembra. Glasom zadnjih vesti je sporazum med Turčijo in Bulgarijo v bistvenem oziru dosežen. Vprašanja, ki se imajo še rešiti, so postranske važnosti. Nova meja se začne ob Črtnem morju pri Iniadi in teče potem proti Lozengradu in Odrinu tako, da Tirnovu, Svilenu, Kadiköj in Sasana ostanejo bulgarska. Od Kadiköja do Enosa tvori naravno mejo Marica. (Potemtakem bo Bulgarija manjša nego Grčija tako po obsegu kakor po prebivalstvu, Srbijo bo pa po km² le nekaj malega prekašala, glede prebivalstva pa nič.)

KRALJ ČETAŠEV UBIT.

Dunaj, 15. septembra. »Albanska korespondenca« poroča iz Carigrada, da je bil znani S a n d a n s k y v bližini Melnika ubit. Ubili so ga baje Grki. Grki pa trdijo, da so ga ubili Bulgari sami.

PRASKE V TRAKIJI.

Odrin, 15. septembra. Bulgari so streljali na turški zrakoplov, ne da bi ga zadeli. — V Gumuldžini je prišlo do spopada med obojema prebivalstvom in bulgarskimi četami.

BULGARIJA USTANOVI POSLANIŠTVO V ALBANIJI.

Sofija, 15. septembra. Bulgarski »Mir« poroča, da bo bulgarska vlada poslaništvo na Cetinju res odpravila in

namesto tega ustanovila poslaniško mesto v Albaniji.

ZASEDENJE STRUMICE.

Sofija, 15. septembra. Bulgarske čete so zasedle Strumico, ki jim po bukarškem miru pripada. Grški komandant ni hotel predajnega protokola podpisati, da se ne bi izkazalo, da so Grki velik del mesta požgali.

GRŠKE GROZOVITOSTI.

Sofija, 15. septembra. Glasom informacij ruskega konzulata v Solunu so Grki v Solunu ubili 8 Bulgarov, 54 zaprli, 233 deportirali, 59 jih je pa izginilo.

PROTI ČASNIKU.

Carigrad, 15. septembra. Vojaška uprava je list »Tanin« suspendirala, ker je priobčil neko kritiko vojaških odredb.

× × ×

ZNAMENIT UČENJAK UMRL.

Budimpešta, 15. septembra. Tu je umrl znamenit učenjak orientalist Herman V a m b e r y. Rojen je bil l. 1832. Potoval je po orientu, zlasti po Buhriji (domovini Turkov), preoblečen v derviša. Zlasti je slovel kot strokovnjak in poznavatelj začetkov perzijske in turške zgodovine in spisal o tem veliko del.

V RAKVI SE JE ZADUŠILA.

Praga, 15. septembra. V Kraljevih Vinohradih so slišali v neki otročji rakvi nek šum. Ko so rakev odprli, so našli v nji 9letno deklico Stepanek, ležečo na prsih. Imeli so jo za mrtvo, pa je imela samo krč. V rakvi se je zbudila, se obrnila in se zadušila.

RAZLIČNE NESREČE.

Madrid, 15. septembra. V areni za bikoborbo so se podrle lesene lože in je 100 oseb 20 m globoko padlo ter je bilo 50 oseb težko ranjenih.

Lyon, 15. septembra. Pri poizkusih rešiti nekega rudarja, ki je padel v globočino, je bilo 22 rudarjev smrtnonevarno ranjenih.

Koburg, 15. septembra. Tu se je podrla neka hiša in je bilo šest družin zasutih. Dozdaj so izkopali dva mrtveca in šest ranjenih.

MEHIKANSKE ZMEŠNJAVE.

Mehiko, 15. septembra. Med četami vlade in uporniki je prišlo do boja, v katerem je bilo na vladni strani ubitih 200 oseb, na uporniški pa 300.

SHOD ZAUPNIKOV POLITIČNEGA DRUŠTVA ZA HRVATE IN SLOVENCE V ISTRI.

Dne 4. septembra t. l. je sklicalo politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri shod zaupnikov v prostorih konsumnega društva v Dekanih. Predsednik dr. Trinajstić pozdravlja došle zborovalce, ki se jih je zbralo nad 80. Državni poslanec profesor Mandić poda točno sliko o delovanju državne zbornice izza volitev leta 1907 in 1911. Zanimalo nas je slišati, da so oni, ki so povzročili izstop državnih poslancev dr. Rýbařa in dr. Gregorina iz skupnega hrvaško - slovenskega kluba na Dunaju, zdaj popolnoma brez vpliva in pomena. Poročilo se vzame z odobravanjem na znanje.

Deželni poslanec nadučitelj Valentić poroča o vzrokih nedelavnosti istrskega deželnega zbora vsled indolence laških poslancev.

Deželni poslanec župan Pangerc priporoča slogo, ker so nekateri začeli preveč mešati politično godljo. Vname se živahna debata, zakaj se je ustanovila kmečka zveza za koprski okraj, ki posebno nekateri pričujoče učitelje v oči bode. Debate se udeleže učitelja Venturini in Urbančič ter kmet Andrejašič; kmečko zvezo krepko branijo gospodje predsednik kmečke zveze Medoš, bivši tajnik Kraševac in dekan Škrbec.

Učitelj Venturini predlaga zaupnico našim državnim in deželnim poslancom, ki je soglasno sprejeta.

Predsednik dr. Trinajstić navaja poglobilne vzroke, zakaj je politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri do zdaj takorekoč spalo, namreč premalo zanimanja širokih slojev prebivalstva za politično delovanje. Zato je treba osnovati po posameznih krajih stalne odbore zaupnikov, ki naj agitirajo za obilno vpisovanje v politično društvo in naj bodo nekaj posredovalen urad med ljudstvom in političnim društvom. Predlaga odmor za konstituiranje krajevnih odborov.

Pri raznoterostih predlaga župnik Čemažar sledeči resoluciji:

a) Zborovalci, zbrani dne 4. septembra 1913 na shodu zaupnikov »Političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri« v Dekanih, pozivljajo politično društvo, naj poskrbi osnovanje rednih tečajev za izobrazbo sposobnih občinskih tajnikov.

Obenem naj isto politično društvo podpira gmotno in moralno, da se snujejo prepotrebni zadržni tečajji za izobrazbo sposobnih mladeničev za vodstvo gospodarskih organizacij med nami. — Sprejeto.

Gospod dekan Škrbec predlaga resolucijo, naj se politično društvo drži programa biskupa Dobrile, prvobornika za pravice istrskih Slovanov, ki slove: »Vse za vero, dom cesarja.« Predsednik dr. Trinajstić pravi: »To je bilo in ostane v pravili našega političnega društva.« Nato zahvali zborovalce za mnogobrojno udeležbo in živalno sledenje v vseh točkah zborovanja ter zaključil shod zaupnikov.

Ljubljanske novice.

Ij Otvoritev sezone v Ljudskem Domu. — Konstantinov jubilej je na prav lep način proslavilo včeraj 14. t. m. Šentjakobsko prosvetno društvo v Ljudskem Domu. Pevski zbor je zapel mične hrvaške, srbske in bulgarske narodne pesmi, ki so zelo ugajale. Šentjakobski pevski zbor nam ob vsaki priložnosti nudi nekaj novega, zanimivega. Pevke so nastopile v narodnih nošah. Nato je gosp. kaplan Janc v poljudnih besedah govoril o pomenu Konstantinovega jubileja in razložil tudi dramatični prizor »Krst pri Savici«, kateri se je takoj nato uprizoril. Sledila je živa slika »Proslava sv. Križa«, ki je bila prav lepo sestavljena. Kot zadnjo točko so uprizorili res ginjaivo igro našega Silvina Sardenka »Skrivnostna zaroka«, v kateri so igralke nastopile v narodnih nošah. Ako izvzamemo nekatere pomanjkljivosti, n. pr. semtertija prehitro govorjenje, pretirano ihtenje, dežniki bi tudi lahko izostali, se je na splošno igralo dobro. Videlo se je, da je režija v dobrih rokah in tudi igralke ter igralci so se potrudili, da so nam napravili prijeten in užitekapoln večer. Dvorana je bila polna. Spored je nudil res izredno mnogo užitka, saj je znano, da so sporedi Šentjakobskega prosvetnega društva vedno vzorno sestavljeni. Priraditev Šentjakobskega prosvetnega društva je vredno otvorila letošnjo sezono v Ljudskem Domu. Spored se bo ponavljal v nedeljo 28. t. m. Nikomur ne bo žal, kdor bo takrat pohitel v Ljudski Dom.

Ij Vincencijeva konferenca za Selo — Vodmat — Moste je priredila 7. t. m. vrtno veselico pri g. Josip Orazmu na Selu. Odbor se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem onim, ki so z denarjem ali dobrotom kaj pripomogli in tudi tistim, kateri so pri veselici sodelovali v prid konferenci. Bog plačaj stotero! — Gospa Oreškova je nabrala za Vincencijevo konferenco 34 K 14 vin. pri zdravljenju v dolenskih Toplicah. Zatorej ji odbor izreka najiskrenejšo zahvalo, kakor tudi vsem darovalcem iz dolenskih Toplic. — Ker se »Danovci« v tukajšnji konferenco zaletavajo, da nima svojih računov v redu, jim odgovorimo, da je za to odbor odgovoren. Naj le »Danovci« v svojih društvenih knjigah malo prebrskajo, bodo dosti napak našli. Ako je kateri kaj prispeval, so mu knjige na vpogled.

Ij Šentpeterski okrožni naraščaj Orla je napravil včeraj popoldanski sprehod v sosedne vasi Tomačevu, Jarše in Šmartno. Do 80 uniformiranih in mnogo civilnih dečkov je korajžno korakalo med veselimi trobentanjem in bobnanjem kljub temu, da vreme ni obetalo mnogo. Po kratkem premoru je nastopil naraščaj v Šmartnem z vajami s palicami, skupno celo okrožje. Nastopili so tudi iz posameznih odsekov z raznimi skupinami. Posebno pohvalno je izvajal naraščaj iz Most članske proste vaje za katoliški shod. Enako so žele mnogo aplavza gojenke iz Most. Izvajale so svoje proste vaje in tri jako efektne skupine. Po telovadbi je nagovoril naraščaj brat dr. Lovro Pogačnik v lepih, vznešenih besedah, po katerih se bodo fantiči gotovo radi ravnali. Proti večeru se je naraščaj poziviljen vrnil skozi Moste v Ljubljano. Da so tudi topot liberalci, mali in veliki, pokazali svojo oliko na jako surov način, ni treba posebej omenjati.

Ij Pomiloščena naša somišljenika; Cesar je z najvišjim odlokom dne 26. julija 1913 izpremenil od ljubljanskega deželnega sodišča gospodoma Ivanu Orehku in Ivanu Wostnerju prisojeni petdnevni zapor v denarno globo 50 kron in je tudi pregledal pravne posledice obsodbe, po katerih sta izgubila aktivno in pasivno volilno pravico za dobo šest let. — Liberalno časopisje, ki je po svoji stari navadi naša poštena moža radi tega podlo in nečuvno napadalo, je za eno blamažo bogatejše. Gospod Orehek ostane v Mostah podžupan, gospod Wostner pa občinski svetovalec, če se liberalni spletkarji vsi od prvega do zadnjega na glavo postavijo. Druge liberalne blamaže bodo še sledile, bomo že zanje poskrbeli.

Ij Slovensko gledališče. Sinoči so igrali tri enodejanke: Neurodovo »Nihilistko«, Czimerjevo grotesko »Maska satana« in izvorno slovensko šalo Etbin Kristana »Kdo je blazen?« »Nihilistke« nismo videli. »Maska satana« je fino, duhovito, pointirano

in vseskozi zanimivo moderno delo, resnih literarnih ambicij in pisano kljub vsemu efektno. Vsebuje pravzaprav samo dve ulogi, ono gledališkega ravnatelja in ono igralke Lubie. Bukšekova in Skrbineš sta ti ulogi izborna rešila. Lubijina eleganca in fin nastop sta nas iznenadila, semtertje nas je kakšna niansa spominjala na igralški slog Danilove, v celoti pa je bila njena kreacija samorasla in dobra. Skrbinešek rase z dnem in dozoreva vidno, dosegel je sinoči uspeh, ki se je izražal v šestkratnem dviganju zastora, kar pomeni pri resni in težki literarni hrani veliko. Njegova mimika, kretnje in poglobitev so velike, prehodi lepi, v celoti, razen par pretiranih blaznostnih momentov in kiksov v glasu, je kreiral ulogo tako izborno, da mu sme tudi njegov najbolj zaviden mu igralec iskreno častitati. Če se bo razvijal Skrbinešek še v bodoče tako, kot se do sedaj, potem bo lahko čez deset let slovel po celi Evropi. — »Kdo je blazen« je burka brez poante, brez neprisiljenih situacij, skratka delo, o katerem se lahko trdi, da se naj igra tam, kjer se od igre ne zahteva več kot ubijanje časa. Prepričani smo, da g. Kristan sam ne mara uvrstitve svoje igre med literaturo. Gledališče je bilo srednje obiskano, lože so zevale praznote, režija dobra.

A. R.

Ij Poglavlje o oliku. Piše se nam: Nedavno se je vračala večja družba iz popotovanja. Med drugim je nanesel pogovor tudi na to, kako olikano in vljudno se obnašajo ljudje v tujini do vnanjih potnikov, pa naj ima kdo tudi kolar ali pa redovno obleko. Kaj pa pri nas? sem si mislil, ko sem čul ta razgovor. Navedel bi lahko mnogo žalostnih pojavov javne neotesanosti, pa je bolje, da takih stvari ne raznašamo med svet. Drugo vprašanje pa je, kdo je kriv, da se pri nas poglavje o dostojnosti in vljudnosti po železnicah, po javnih lokalih, po cestah in ulicah tepta z nogami? Odgovor ne bo težak. Pokličimo si v spomin oni mučni prizor izza katoliškega shoda, ko je pred očmi toliko dostojnih, honestnih, mirnih in olikanih tujcev nastopila tropa mladeničev iz tabora Sokola ter na tako sirov način motila sveto razpoloženje tujcev in domačinov, da se je moral vsakdo, ki ima le trahico oglašenosti, zgražati. Pa to je le en slučaj. — Kje se pa izobražuje ta mladina? . . . Ali v katoliških društvih? . . . Ali srka to »napredno« oliko iz katoliških časopisov? . . . Tu imate liberalni vzgojitelji dovolj tvarine, da presodite, kakšna je vaša laži-olika! In ta laži-olika zavzema tembolj ostre in robate oblike, čim slabša je vzgoja v rodni hiši. Ob teh razmerah, ki vladajo danes pri nas, je človeku res težko izbirati, kam naj bi šel, recimo na obed, ako pride n. pr. v Ljubljano; kam bi šel nakupovat potrebščine, ker ni izključeno, da ga doleti kako razočaranje. Že enkrat je bilo brati v »Slovincu«, da je za osebe, ki hočejo dobro, ne predrago potrežbo v domači hiši, da je zlasti za duhovnike pripravljena v hotelu »Union« nova, prav lična »Posebna soba«. Soba je zračna, prostorna, brez prepaha, obita z lesenim obodom. Do tega lokala se pride skozi prvi portal, ki vodi na vrt — druga vrata na levo.

Ij Kolesarska dirka. Kje so časi, ko je bila kolesarska tekma še »clou de saison«, ko je ljubljansko dirkališče bilo še v modi. Strohnele deske odpadajo raz ograje nekdanjega tako živahnega dirkališča ter nas spominjajo na nekdanje živahne športne prireditve. Po odmoru večih let se je oju-načilo kolesarsko športno društvo »Ilirija« in priredilo včerajšnjo nedeljo zanimivo tekmo med Ljubljano in Logatcem. Prijavilo se je 17 tekmovalcev, ki so točno ob 2. uri popoldne startali pri kilometru 28 (Vič). Slabo vreme je oviralo med vožnjo proti Logatcu zelo občutljivo tekmovalce, znatni deževni nalivi so nagajali skoro cel čas ter jih zadrževali. Deset minut pred četrto uro sta se prikazala prva dirkača, in sicer št. 1 Rebolj in št. 13 Ogrin, ki sta vozila drug za drugim v jako lepem tempu in se je videlo, da sta ta tekmovalca res pridno in pravilno trenirala. Prevozila sta 56 kilometrov dolgo progo v 1 uri 54 minut, medtem ko je tretji zmagovalec šega prišel 6 minut pozneje. Po daljših intervalih so sledili nadaljni vozači, pri katerih se je pa opazala pomanjkljivost v trenaji. Varnostne odredbe so bile dobro izvršene ter se ni pripetila nobena nesreča. Naše kranjske ceste se odlikujejo med športnim svetom kot ene najboljših, in gotovo bi bilo interesantno, ako bi se priredila slična tekma na motornih kolesih, ki bi izvabila brez dvojbe mnogo prijav in vzbudila veliko zanimanje.

Ij Velikanski uspeh so dosegla pri včerajšnji dirki »Adler-kolesa« znane domače tvrdke Gorek. Odnosla so prvo, drugo, četrto in polno maksimalnih daril.

Ij Nov Daimler-voz. Nekaj dni sem se nahajal v našem mestu lep voz »Avstro-Daimler«-tovarne (Avstrijski Daimler-motorji A. G.), ki tako po svoji zunanosti, kakor vsled popolnega brezšumnega teka vzbuja veliko pozornost. Voz predstavlja najnovejši model, ima 25 H-stiricilindermotor znanega alpskega voznega tipa in je opremljen s četversedežno elegantno double-phaeton-karoserijo. Voz pa ima tudi

neko novost na sebi, in sicer pripravo za prerezanje žic, da eventualno čez cesto položene žice avtomatično prereže. To je važno, ker se je v zadnjem času večkrat dogodilo, da se je ponoči od zlikovske roke kaj takega poizkušalo. — Poizkusna demonstrativna vožnja s tem vozom se vrši jutri ob 3. uri popoldne na cesti na Rožnik pred vilo »Kredarico« (preje Treo). Navzoči bodo strokovnjaki od različnih korporacij.

Ij Najdene stvari v času od 28. avgusta do 13. septembra 1913: 1 črna denarnica z 56 vinarji, 1 črna denarnica z 1 K 11 vin., 1 rjava gumirana suknja za avtomobiliste, 1 dolgočlenasta zlata zapestnica, 1 damska torbica z 50 vin., 1 stara ura iz jekla z srebrno verižico, 1 srebrna damska ura z verižico, 1 bankovec za 10 K, 1 denarnica z 3 K 46 vin., 1 listnica (reklamna) z 70 K bankovcev, 1 bankovec za 10 K, 1 zlata vratna verižica, 1 damska torbica, 1 stara denarnica brez denarja z 1 srečko, 1 staro kolo, 1 zavitek katranjeja papirja, 1 dvokolesen voziček za prevažanje pive, 1 ptič, 1 damska torbica, 1 srebrna športna verižica, 1 rabljeno kolo (znamka Puch), 1 ptič (kanarček).

Izgubljene stvari v času od 28. avgusta do 13. septembra 1913: 1 vozno pregrinjalo, belo z štirimi obroči, 1 pero damskega klobuka (Reier), 1 denarnica z 206 K, 1 denarnica z 23 K, 16 denarnica z 100 do 120 K, 1 zlati poročni prstan, 1 bankovec za 100 K, 1 denarnica z 7 K, 1 petkronski novc, 1 usnjata zapestnica z jekleno uro, 1 srebrna damska ura, 1 denarnica z 12 K, 1 denarnica z 15 K, 1 srebrna pozlačena zaponka (broša) s kamnom Topas, 1 ščipalnik in etui, 1 zlata zapestnica, 1 denarnica z 20 K 60 vin., 1 denarnica z 28 K, 1 srebrna vratna verižica, 1 zlata vratna verižica z obešalom in 1 fotografija, 1 damska torbica s 3 rožnimi venci, 1 molitvenik in 10 K, 1 bankovec od 10 K, 1 srebrna ura z nikelnasto verižico, 1 denarnica z 7 K, 1 ustnik h krilnemu rogu (Flügelhornmundstück), 1 damska torbica z 7 K.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 15. septembra 1913.

Pšenica za oktober 1913 11:95
Pšenica za april 1914. 11:65
Rž za oktober 1913 8:19
Oves za oktober 1913 8:81
Koruza za maj 1914 7:55

Učenca

za kleparsko obrt in vodovodno inštalacijo sprejme takoj J. Košar, kleparski mojster, Ljubljana, Čevljarska ul. 4.

Na stanovanje se sprejmeta

2 dijaka

oziroma dva gospoda na Sv. Petra cesti št. 5, drugo nadstropje, levo. 2767

Hiša s posestvom naprodaj

ki obsega približno 16 oralov njiv, travnikov in gozda; hiša se nahaja pol ure od Vrbskega jezera. Več pove posestnik Mihael Schleicher v Logavesi, P. Vrba ob Vrbskem jezeru, Koroško.

Dr. Buž

ne ordinira od 15. do 30. septembra

Rudolfovo-Kančija, 15. 9. 1913.

Dr. Pogačnik Jos.

zdravnik za očne, ušesne, nosne in vratne bolezni

ordinira zopet od 10. do 11. in od pol 3. do pol 4. ure.

V Črnomlju se sprejme izurjen

mojster za izdelovanje cementne opeke in drugih cement. izdelkov.

Plača dobra na dan ali od kosa. Ponudbe je poslati takoj na JOSIP DOLTAR, Črnomelj. Službo bo takoj nastopiti. 2815

Hiša

obstoječa iz štirih stanovanj in vrtom se poceni proda, v Rožni dolini št. 327. cesta IV. pri Ljubljani. 2862

Sprejmejo se

1 ali 2 dijakinji

na dobro hrano in skrbno nadzorstvo. Glasovir na razpolago. Mesečno K 50. — Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2795. 2

Zgradba

novoga župnišča na Kočevski Planini (Stockendorf), okraj Črnomelj, se bo oddala potom javne dražbe, ki se bo vršila na licu mesta dne 25. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne.

Vsa dela in dobave so proračunjene na okroglo 30.000 K. Proračun in načrti so na vpogled ravnotam v starem župnišču. 2729

Cerkveno-stavbni odbor na Kočevski Planini.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom 2771

raznovrstno skriviljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gosposki ulici št. 8, pritlično.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. ure popoldan istotam.

ADLER kolo

tvrdke A. GOREC, Ljubljana

pri včerašnji dirki

Ljubljana - Logatec - Ljubljana

prvo in drugo

brez defekta na cilju.

2825

Dr. DEMETER BLEIWEIS-TRSTENIŠKI

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v nosu in vratu

od 15. t. m. dalje zopet ordinira.

2827

Vsled sklepa c. kr. deželnega kot konkurznega sodišča v Ljubljani z dne 5. septembra 1913, opr. št. S 10/13/4 se bode

trgovina Fr. Igliča

prot. trgovca v Ljubljani, Mestni trg št. 11

= nadaljevala =

vsled česar se bode v konkurzno maso spadajoče blago, in sicer: papir zvezki, pisalno orodje, galanterijsko blago, oprava za turiste, žepni in stenski koledarji in drugo

na drobno razprodajalo po globoko znižanih cenah.

2826

Dr. Fran Novak

odvetnik v Ljubljani,

kot začasni upravitelj konkurzne mase.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča Lav. Schwentner knjigotržec

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3. 2878

Št. 15421.

Razpis.

2807

Za zgradbo mostu čez Raduljo v Čučji mlaki na okrajni cesti Novo mesto—Krško na 14.800 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna proračunjena dela naj se predlože do

29. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenih z napisom: Ponudba za prevzete zgradbe mostu čez Raduljo v Čučji mlaki.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razen tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 1).

Od deželnega odbora kranjskega

Ljubljana, dne 11. septembra 1913.

Ob pričetku šol

priporoča tvrdka

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19

svojo bogato zalogo

vsakovrstnih izgotovljenih

oblek za dečke in deklice.

2734 (10)

KUC

zdravniško priporočeno **kritvoroče vino daje moč in zdravje.**

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4.50. Edina zaloga

Br. Novaković
veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, zganja itd.
Ljubljana. 2631

Agenturno in komisijonalno zastopstvo I. vrste

išče veliko trgovsko podjetje, koje bi organiziralo mesta Kranjske in Spodnje Stajerske proti dobremu gotovemu zaslužku. 2790 3
Naslov v upravi tega lista pod št. 2790.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki »Slovenski Straži«!

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurškične bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dorganc, primar. I. kir. odd. dož. boln.

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

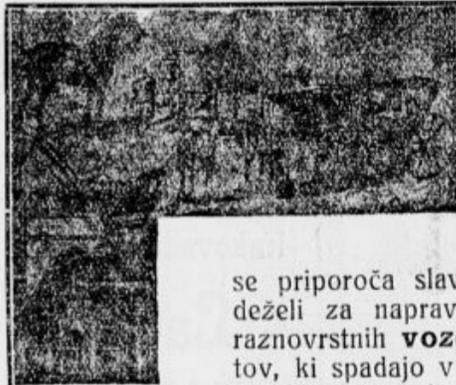
se dobe v predpisani izdaji vedno in v veliki izbiri v knjigarni in trgovini z muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2.

Seznami šolskih knjig se oddajajo zastoj.

1690

Josip Stupica

Jermerar

Ljubljana, Slomškova ulica

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za napravo vsakovrstnih **konjskih oprav**, raznovrstnih **vozov, kočij**, ter sploh vseh predmetov, ki spadajo v njegovo stroko. — Popravila se izvršujejo točno in dobro. — Cene zmerno nizke.

2468

2 nova pisalna stroja

„MIGNON“ in „OLIVER“ ter druge dobro ohranjene stroje „SMITH & BROS“, „EMPIRE“, „HAMMOND“, „CORONA“ itd. prodaja po nizki ceni (od K 120— naprej) tudi na obroke, trdka

THE REX Co. v LJUBLJANI,
Šelenburgova ulica št. 7, I. nadstropje.

Šest dni! Senzacija!

Od srede, dne 17., do ponedeljka, dne 22. septembra:
Benečanske sanje.

Socialni igrokaz v treh delih. Pretresujoča vsebina, krasno igrano igrano, sijajne scenerije Benetk, Milana in Pariza.

Prdštave vsak dan ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri. 2778

Kinematograf Ideal.

Trgovci!!

Poravnave izven konkurza ali v istem se izvedo najhitreje. Informacije diskretno in zastoj. Ponudbe pod šifro „Dunaj 1918“ na upravo lista.

Mesečna soba

s posebnim vhodom se stalnemu gospodu ceno odda. — Več se izve v **Rožni ulici** št. 25, drugo nadstropje. 2751

Mlekarja

ki se dobro razume na parni kotel in mleko, se takoj sprejme. Ponudbe pod „Mlekar 2755“ na upravištvu „Slovenca“. 2755

Šolske knjige

v najnovjših izdajah za ljudske, meščanske, srednje in vse druge šole se dobe v

KATOLIŠKI RUKVARNI V LJUBLJANI

kjer so tudi seznamki knjig za vse šole brezplačno na razpolago.

Brezplačno se dobe dalje tudi sledeči najnovjši katalogi naše knjigarne:

1. Splošni katalog slovenskih knjig, ki obsega tudi novosti književnega trga.
2. Katalog molitvenikov in drugih nabožnih knjig.
3. Katalog glasbenih del (cerkvene in svetne glasbe).
4. Cenik učil in šolskih tiskovin.

Priporočamo tudi:

Prof. I. Grafenauer, **Zgodovina novejšega slovenskega slovstva.**

I. *Od Pohlina do Prešerna* K 2.—, vez. K 2.80.

II. *Doba narodnega prebujenja* K 6.20, vez. K 7.20.

Prof. dr. I. Šlebinger, **Slovarček nemškega in slovenskega jezika**, K 1.20, vez. K 1.80. Obsega nemško oblikoslovje.

Arhitekt C. Koch, **Načrt Ljubljane** v dveh barvah K —30, v petih barvah K —50.

Prof. I. Grafenauer, **Zbirka slovenskih povesti:**

I. I. Ogrinec, *Vojni mir ali poganstvo in krst*. Povest iz časa pokrščevanja Slovencev. K —60.

Fr. S. Finžgar, **Pod svobodnim solncem**. Povest davnih dedov, dva zvezka K 6.80, vezana K 8.80.

— **Naša krl**. Igrokaz v širih dejanjih, K 1.40, vez. K 2.50.

Ant. Medved, **Poezije II. del**. K 4.—, vez. K 5.40.

S. Sardenko, **Roma**. Poezije. K 2.—, vez. K 3.20.

Ant. Medved, **Kacijanar**. Tragedija v petih dejanjih. K 1.40, vez. K 2.40.

Dr. A. Ušeničnik, **Socijologija**. K 8.50, vez. K 10.80.

Dr. A. Mahnič, **Več luči**. Iz Rimskega katolika zbral dr. A. Ušeničnik, K 3.—, vez. K 4.40.

Urbanus, **Knjiga o lepem vedenju**. K 3.—, vez. K 4.—.

2711